

Θαλασσοπούλια στον παράκτιο χώρο και στο Πέλαγος

Ο Αιγαιόγλαρος (*Larus audouinii*) διαφέρει από τους άλλους γλάρους, επειδή συνδέεται περισσότερο με τον παράκτιο χώρο και αποφεύγει την ενδοχώρα. Πετά αργά, ανάμεσα στα κύματα και πάνε μικρά αφρόφαρα. Στην Ελλάδα, περίπου 500 ζευγάρια φωλιάζουν σε ακατοίκητες νησίδες, μακριά από τους ανθρώπους. Το εντατικό ψάρεμα κοντά στις ακτές μειώνει πολύ την τροφή του, αλλά σε αντίθεση με τον θαλασσοκόρακα μπορεί να τραφεί με τα μη εμπορεύσιμα ψάρια που πετούν οι ψαράδες. Η ανθρώπινη ενόχληση στις αποικίες του, είναι μία ακόμα σοβαρή απειλή. Μία και μόνο απρόσεκτη επίσκεψη ανθρώπου ή κατοικίδιου ζώου στη νησίδα της αποικίας, αρκεί για να εγκαταλείψουν τις φωλιές τα ενήλικα πουλιά και να καταστραφεί όλη η αποικία. Έτσι, σήμερα ο Αιγαιόγλαρος, σύμβολο των νησίδων, απειλείται περισσότερο από κάθε άλλο θαλασσοπούλι της Ελλάδας.

Κάποια είδη θαλασσοπουλιών ζουν μόνιμα στην ανοικτή θάλασσα, όπου φαρέύουν, έκουφανται και κοιμούνται.

Δεν χρειάζονται τη στεριά παρά μόνο για να μεγαλώσουν τα μικρά τους. Έχουν την ικανότητα να καλύπτουν τεράστιες αποστάσεις για να εντοπίσουν τα μεγάλα κοπάδια ψαριών που βρίσκονται στην ανοικτή θάλασσα.

Ο Αρτέμης θυμίζει καφέ γλάρο, αλλά συγγενεύει με τα άλμπατρος, τα θαλασσοπούλια των ακεανών του νότου. Πετάει πολύ χαμηλά, ακροβατώντας ανάμεσα στα κύματα. Πλησιάζει τη στεριά μόνο τη νύχτα, όταν προσεγγίωνται σε ακατοίκητες νησίδες για να φωλιάσει σε βαθιές σχισμές των βράχων. Περίπου 5.000 ζευγάρια εκτιμάται ότι φωλιάζουν στις ελληνικές νησίδες.

Ο Μύχος μοιάζει με μικρότερο, μαύρο Αρτέμη, με τον οποίο συγγενεύει. Έχουν τις ίδιες συνήθειες, με τη διαφορά ότι οι Μύχοι συνήθως πετούν σε κοπάδια, ο ένας πίσω από τον άλλο, δίπλα στα κύματα. Στις νησίδες του Αιγαίου και του Ιονίου εκτιμάται ότι φωλιάζουν 4.000-7.000 ζευγάρια Μύχων.

Μικρός σαν χελιδόνι, ο Υδροβάτης είναι ένα από τα μικρότερα θαλασσοπούλια στον κόσμο. Είναι πελαγικό είδος που λόγω μικρού μεγέθους και πλούθου σημάνσης στην Ελλάδα, δύσκολα παρατηρείται και ο τρόπος ζωής και οι αποικίες του παραμένουν ένα μυστήριο.

Η Ορνιθολογική

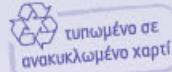
Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία είναι περιβαλλοντική, μη κερδοσκοπική οργάνωση με σκοπό την μελέτη και προστασία των άγριων πουλιών και των βιοτόπων τους στην Ελλάδα, θεωρώντας τα ως βασικά στοιχεία της ελληνικής φύσης. Από το 1982 εργάζεται ώστε να διστομάθει ένα βιώσιμο περιβάλλον τόσο για τα πουλιά όσο και για τον άνθρωπο. Το έργο της περιλαμβάνει δράσεις προστασίας, ενημέρωσης και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, αλλά και παρεμβάσεις για κρίσιμα θέματα του φυσικού περιβάλλοντος. Είναι εταίρος της BirdLife International, της μεγαλύτερης παγκόσμιας ομοσπονδίας για την προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους.

Θέματα

Το Πρόγραμμα LIFE

Έχοντας συνεχή παρουσία και δράση τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια στη νησιωτικό χώρο, η Ορνιθολογική έχει αποκτήσει σημαντική εμπειρία και γνώση, που αξιοποιεί σήμερα στην υλοποίηση του Προγράμματος LIFE-ΦΥΣΗ «Λιόποιον δράσεων διατήρησης για τον θαλασσοκόρακα και τον Αιγαιόγλαρο και αναγνώριση θαλάσσιων Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά της Ελλάδας» (LIFE07 NAT/GR/000285). Το πρόγραμμα υλοποιείται σε 17 Ζώνες Ειδικής Προστασίας και στην ευρύτερη περιοχή τους κατά την περίοδο 2009-2012, σε συνεργασία με την Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας (MOM), το Ελληνικό Κέντρο Θαλασσών Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ), το ΤΕΙ Ιονίων Νήσων και την Πορτογαλική Ορνιθολογική Εταιρεία (SPEA), με την οικονομική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τη συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος Α. Γ. Λεβέντη.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Αθήνα: Βασ. Ηρακλείου 24, 10682, Αθήνα, Τηλ. | Fax: 210 8228704, 210 8227937
Θεσσαλονίκη: Καστριτσίου 8, 54623, Θεσσαλονίκη, Τηλ. | Fax: 2310 244245

www.ornithologiki.gr

Επιμέλεια: Ρούλα Τρύγου | Κείμενα: Ρούλα Τρύγου & Βούλης Χατζηβασίδην | Γραφιστική επιμέλεια: Sandro Όλγα Βλάχου
Φωτογραφίες: J. Fric, B. Lascelles, C. Viada, Π. Δενδρινός, Θ. Κοστήλης, Γ. Καποδιαστάκης, Γ. Ρουσσόπουλος, Α. Σακούλης,
Ρ. Τρύγου, Α. Χροπλίδης

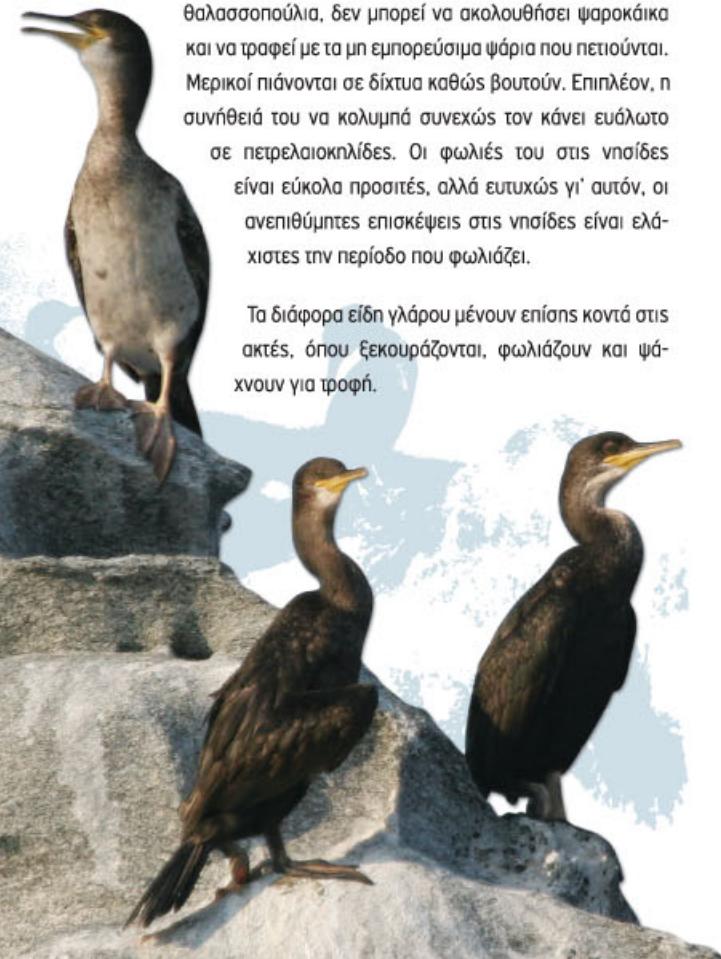
Θαλασσοπούλια στις ακτές

Πολλά είδη θαλασσοπουλιών μένουν κοντά στις ακτές, που συνδυάζουν τόπους για ανάπausη και ρηχά νερά με πλήθος μικρών ψαριών.

Ο **Θαλασσοκόρακας** (*Phalacrocorax aristotelis*) προτιμά τις βραχώδεις ακτές, από όπου απομακρύνεται ελάχιστα. Τρέφεται με μικρά ψάρια, που πιάνει κωπολατώντας με τα δυνατά του πόδια κοντά στον βυθό. Όταν χορτάσει, συνηθίζει να κάθεται με μισάνοιχτα φτερά στους βράχους της ακτής. Δεν μεταναστεύει και φωλιάζει πολύ νωρίς (μερικοί ακόμα και από το Δεκέμβριο) σε απόκρημνες βραχώδεις ακτές, νησίδες και μεγάλες σπηλιές. Τον συναντιάμε σε όλες τις νησιωτικές ακτές, όπου φωλιάζουν 1.000-1.200 ζευγάρια, αλλά πιο συχνά στο βόρειο Αιγαίο και τις Σποράδες, που φιλοξενούν τις μεγαλύτερες αποικίες του στην Ελλάδα.

Η τροφή του λιγοστεύει εξαιτίας της θαλάσσιας ρύπανσης και της υπεραλίευσης κοντά στις ακτές, μιας και σε αντίθεση με άλλα θαλασσοπούλια, δεν μπορεί να ακολουθήσει ψαροκάκια και να τραφεί με τα μη εμπορεύσιμα ψάρια που πετιούνται. Μερικοί πιάνονται σε δίκτυα καθώς βουτούν. Επιπλέον, η συνήθειά του να κολυμπά συνεχώς τον κάνει ευάλωτο σε πετρελαιοκλίδες. Οι φωλιές του στις νησίδες είναι εύκολα προσιτές, αλλά ευτυχώς γι' αυτόν, οι ανεπιθύμητες επισκέψεις στις νησίδες είναι ελάχιστες την περίοδο που φωλιάζει.

Τα διάφορα είδη γλάρου μένουν επίσης κοντά στις ακτές, όπου ξεκουράζονται, φωλιάζουν και ψάχνουν για τροφή.

Αρχιπελάγη μοναδικά

Το αρχιπέλαγος, αυτή η σπαραγένη με νησιά και νησίδες θάλασσα, είναι ιδανικό για τα θαλασσοπούλια, που βρίσκουν τροφή στη θάλασσα και ασφάλεια για τα μικρά τους στις ακατοίκητες νησίδες.

Μαιροπετρίτης (Falco eleonorae)

Ο συνδυασμός ρηχών και βαθιών νερών, πολυάριθμων ομαλών και απόκρημνων νησίδων, κάνει μοναδικό το αρχιπέλαγος του Αιγαίου και του Ιονίου. Εδώ φωλιάζουν Αιγαιόγλαροι, Θαλασσοκόρακες, χιλιάδες θαλασσοπούλια, αλλά και 8 στους 10 Μαιροπετρίτες όλου του κόσμου. Πολλές νησίδες εντάχθηκαν στο **Ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000** των σημαντικότερων περιοχών της Ευρώπης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Δυστυχώς, το αρχιπέλαγος συχνά απειλείται από κάποιες ανθρώπινες δραστηριότητες. Αρουραίοι που δραπετεύουν από σκάφος στις νησίδες, θρηύουν τα αυγά και τους νεοσσούς που δεν μπορούν ακόμα να πετάξουν. Η εντατική αλιεία λιγοστεύει τα μικρά ψάρια κοντά στις ακτές, αυτά ακριβώς που έχουν ανάγκη τα θαλασσοπούλια για να θρέψουν τα μικρά τους. Πετρέλαιο, πλαστικά σκουπίδια και εγκαταλειμμένα δίκτυα είναι θανατηφόρα για πολλά ψάρια, αλλά και για τα θαλασσοπούλια που βουτούν για να τα πιάσουν. Πολλά θαλασσοπούλια αιχμαλωτίζονται και πινίγονται σε δίκτυα ή στα αγκίστρια των παραγαδιών.

Στη θάλασσα, όπως και στη στεριά, το δίκτυο **NATURA 2000** είναι το σημαντικότερο και αποτελεσματικότερο εργαλείο για την προστασία των θαλασσοπουλιών και των θαλάσσιων περιοχών που αυτά έχουν περισσότερο ανάγκη.

Τι κάνει το Πρόγραμμα LIFE για το αρχιπέλαγος και τα θαλασσοπούλια

Μελετά τους πληθυσμούς, την κατανομή, την αναπαραγωγή και τη συμπεριφορά του Αιγαιόγλαρου και του θαλασσοκόρακα στις αποικίες τους και στη θάλασσα.

Εντοπίζει τις πιο σημαντικές θαλάσσιες περιοχές για τα θαλασσοπούλια, ώστε να στρίβει επιστροφικά την αποτελεσματική προστασία τους μέσα από το δίκτυο NATURA 2000.

Συνεργάζεται με τους ψαράδες, για να βρεθούν κατάλληλοι τρόποι αλιείας, ώστε να μειωθούν τόσο οι απώλειες θαλασσοπουλιών από τα αλιευτικά εργαλεία, όσο και οι ζημιές των ψαράδων από τα θαλασσοπούλια.

Ελέγχει τους πληθυσμούς των ειδών εισβολέων και των ανταγωνιστικών ειδών στις πιο σημαντικές νησίδες, ώστε να επιβιώσουν τα αυγά και οι νεοσσοί των θαλασσοπουλιών.

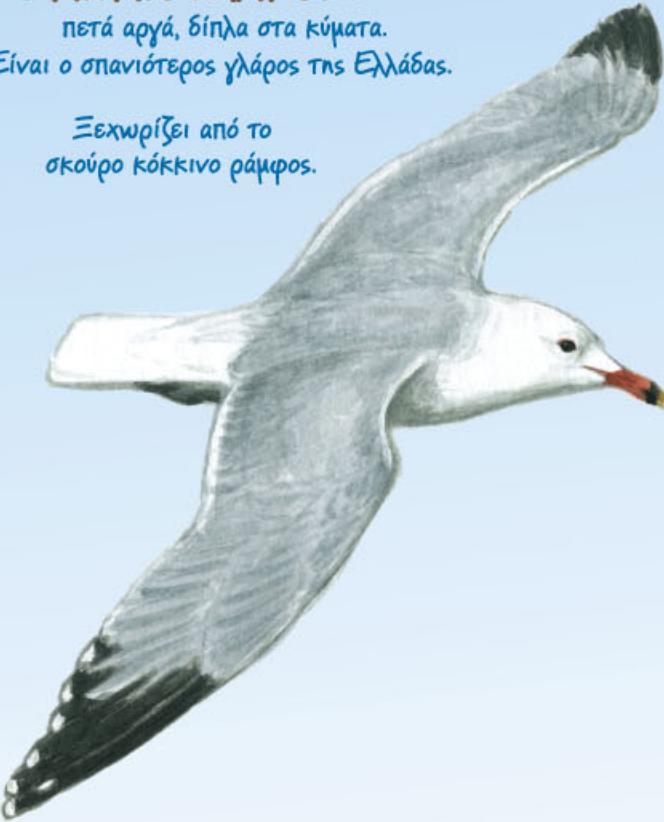
Ενημερώνει το κοινό για τα πουλιά, τις νησίδες και το θαλάσσιο χώρο, για να γίνει γνωστό πόσο σημαντικά είναι και πώς μπορεί ο καθένας να συμβάλλει στην προστασία τους.

Ο ΑΙΓΑΙΟΓΛΑΡΟΣ

πετά αργά, δίπλα στα κύματα.
Είναι ο σπανιότερος γλάρος της Ελλάδας.

Ξεκωρίζει από το
σκούρο κόκκινο ράμφος.

Ο Ασπρούλαρος είναι ο πιο κοινός γλάρος.

Συναντήσει σχεδόν παντού, από λιμάνια
μέχρι σκουπιδόποιους.

Μεγαλόσωμος, με κίτρινο ράμφος.

Οι νεαροί γλάροι έχουν
πολλά καφέ στύγματα.

Ο Αρτέμης ελίσσεται ανάμεσα στα κύματα και μοιάζει με καρέ γλάρο.

Καρέ επάνω, καθαρό λευκό κάτω μέρος.

Ο Μύχος μοιάζει με μικρότερο,
μαύρο γλάρο.

Πετά γρήγορα, συνήθως σε ομάδες,
σχεδόν αγγίζοντας τα κύματα.

Ο Υδροβάτης είναι μικρός σαν χελιδόνι.

Αναγνωρίζεται
από το λευκό ουροπύγιο.

Αιγαιόγλαρος

Ασπρούλαρος

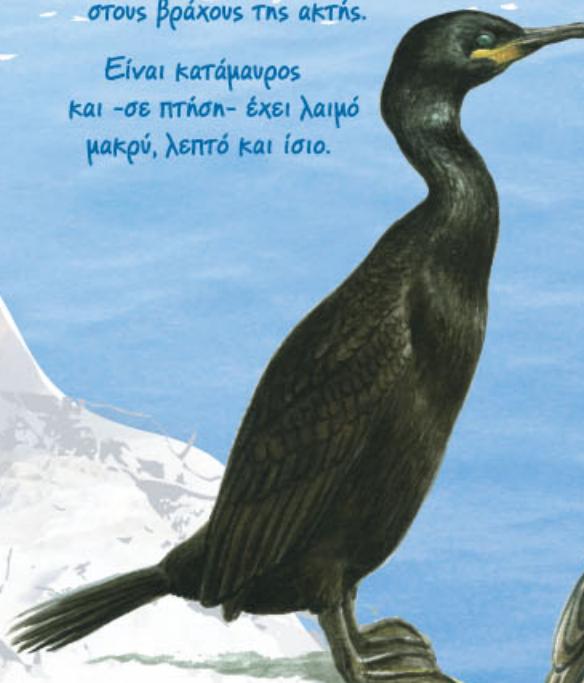
Νεαρός Ασπρούλαρος

Ο ΘΑΛΑΣΣΟΚΟΡΑΚΑΣ

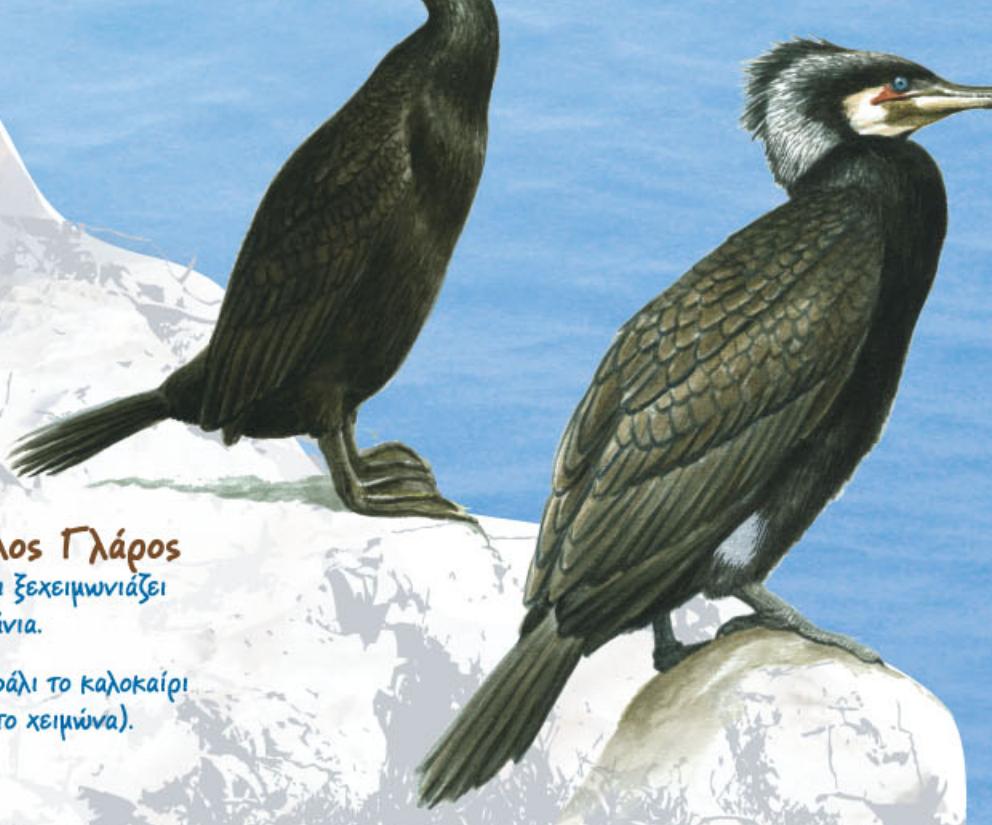
στέκεται όρθιος
στους βράχους της ακτής.

Είναι κατάμαυρος
και -σε πτήση- έχει λαιμό
μακρύ, λεπτό και ίσιο.

Ο Κορμοράνος συναντήσει σε υγρότοπους
και λιμάνια, το χειμώνα.

Έχει όπρες κλίβες και -σε πτήση-
λαιμό μακρύ, χοντρό και «στραβό».

Ο Καστανοκέφαλος Γλάρος

είναι μικρόσωμος και ξεχειμωνιάζει
σε υγρότοπους και λιμάνια.

Ξεκωρίζει από το καστανό κεφάλι το καλοκαίρι
(άσπρο με σκούρα σημάδια το χειμώνα).

